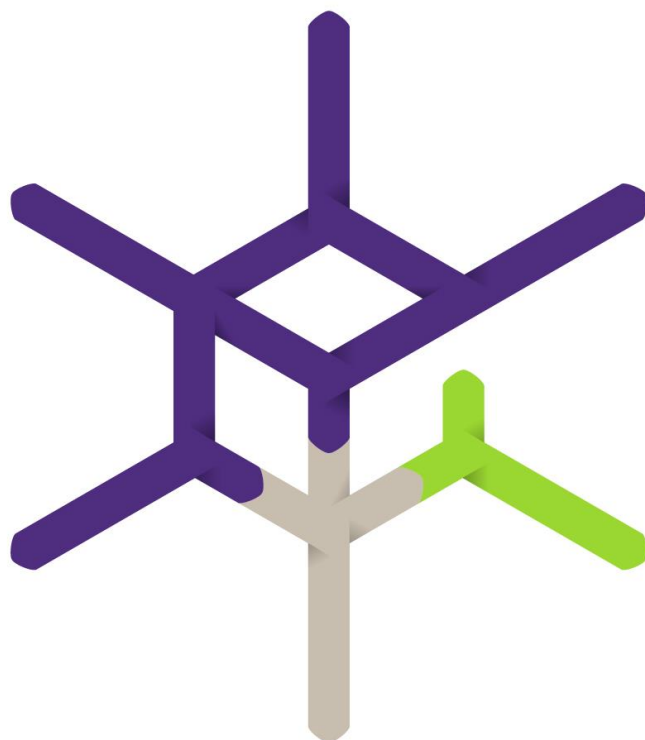

Hur K3 och K2 förhåller sig till varandra

Kurslitteratur för universitetet

Vägledning

Hur K3¹ och K2² förhåller sig till varandra

Många studenter väljer att skriva uppsatser om K3 och K2 vilket ibland innebär att man jämför regelverken med varandra och ibland jämför dem med ”gammal” god redovisningssed, dvs. BFNAR och RR. En sådan jämförelse är inte alltid så lätt eftersom K-regelverken är uppbyggda på ett helt annat sätt än tidigare normgivning. För en annan användare kan det ge en förståelse för varför en person kanske resonerar på ett sätt som man inte känner igen.

Det är också viktigt att förstå relationen mellan K3 och K2 och att man inte kan använda ett ”K3-tänk” vid tolkning av K2 och vice versa eftersom normerna är skrivna på helt olika sätt.

Viktigt att tänka på är att K2, som enbart är tillåtet för mindre företag ändå inte får tillämpas av alla mindre företag. De mindre företag som är registrerade som publika aktieföretag måste alltid tillämpa K3. Alla moderföretag måste tillämpa K3. Moderföretag i en större koncern måste tillämpa K3 för att en större koncern alltid måste upprätta koncernredovisning enligt K3. Eftersom K2 inte innehåller några koncernredovisningsbestämmelser har BFN³ lagt in ett förbud för mindre moderföretag som frivilligt upprättar koncernredovisning (för att koncernen är en mindre koncern) att tillämpa K3.

BFN anger själva att K2 är avsedd och lämplig för mindre företag med enklare förhållanden. Om företaget är ett mindre företag med lite mer svårare redovisningsfrågor förutsätter således BFN att företaget frivilligt tillämpar K3 (som ger mer principmässig tolkningsvägledning och också är ett mer heltäckande regelverk än K2).

1 ÅRL och syftet med normgivningen

Årsredovisning (ÅRL) reglerar vad en årsredovisning ska innehålla, förvaltningsberättelsens innehåll, hur räkningarna ska se ut, vilka principer som ska tillämpas, vilka noter ska finnas med och hur årsredovisningen ska offentliggöras. I de fall det även s upprättas en koncernredovisning finns motsvarande bestämmelser för denna.

ÅRL är en ramlag, dvs. den innehåller allmänna förhållningssätt exempelvis för hur tillgångar ska värderas eller vilka förändringar som gäller för förändring av uppställningsformen för balansräkning. För att fylla ut lagtexten behövs därför kompletterande normgivning och det är denna som i grunden förändrades när K-regelverken infördes. När K2 för samtliga verksamhetsformer publicerades i december 2016 var BFN:s arbete med K3 och K2 avslutat och alla verksamhetsformer som avslutar sin löpande bokföring med en årsredovisning har fått ett regelverk för detta. De verksamhetsformer som tidigare inte haft något K2-regelverk, exempelvis stiftelser, handelsbolag och ideella föreningar, måste då välja mellan K3 och K2 senast för årsredovisning för kalenderåret 2017 (eller för de brutna räkenskapsår som avslutas under 2018).

¹ BFNAR 2012:1

² BFNAR 2016:10

³ Bokföringsnämnden

Såväl K3 som K2 har därmed sitt avstamp i ÅRL och måste förhålla sig till lagen. För att få en fullständig bild av hur redovisning ska göras, hur en balansräkning ska se ut eller om en notupplysning ska lämnas är det därför viktigt att läsa både bestämmelser i ÅRL och den kompletterande normgivning som hänger samman med bestämmelsen. Strukturen i både K3 och K2 är att beskrivningen inleds med lagtexten, därefter kommer det allmänna rådet och sist en kommentar i de fall alla tre delarna finns. Det kan också vara en lagtext med en kommentar eller någon annan kombination. Längst bak i K3 och K2 återfinns exempel

ÅRL innehåller både principer och regler. Detta kan illustreras genom två exempel som sedan återkopplas till nedan under K3 respektive K2.

1.1 Exempel på en princip i ÅRL

I 4 kap. 9 § ÅRL finns bestämmelser om värdering enligt lägsta värdets princip, LVP. ÅRL har inte några detaljerade regler för hur anskaffningsvärdet, nettoförsäljningsvärdet eller återanskaffningsvärdet ska bestämmas utan anger bara att LVP innebär att det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet ska användas vid värdering av omsättningstillgångar.

1.2 Exempel på en regel i ÅRL

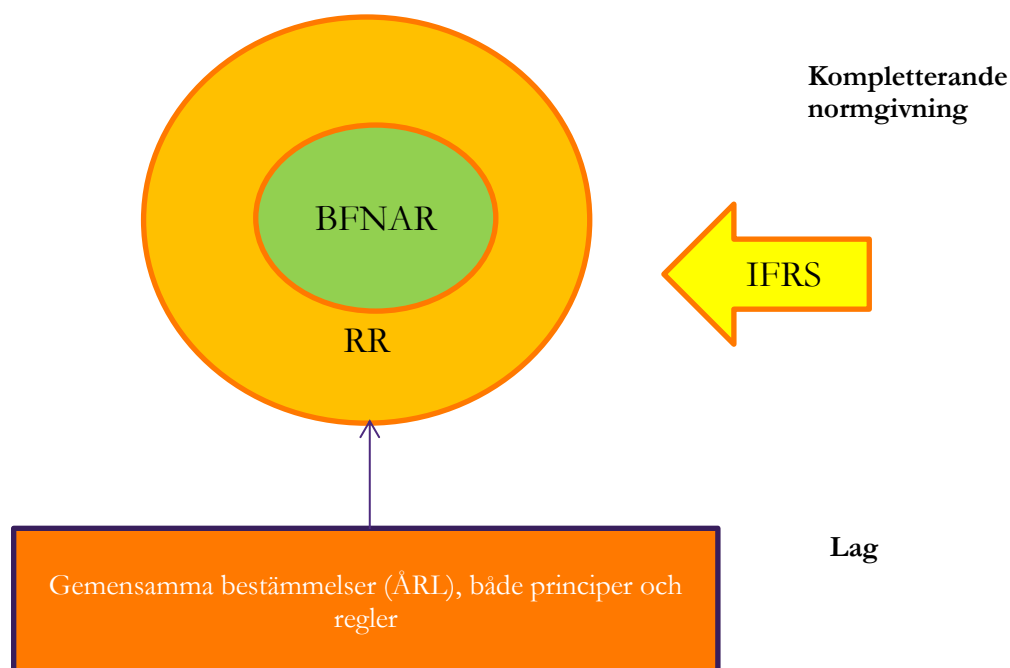
I bilaga till ÅRL finns de uppställningsformer som ska tillämpas av alla företag som upprättar årsredovisning. Alla *rubriker* i dessa uppställningsformer är obligatoriska och får inte ändras.

Vad gäller dessa uppställningsformer finns även principer som säger att anpassning av *poster* får göras så att benämningen är ändamålsenlig för ditt företag och det är tillåtet att lägga till poster om det gör att det är lättare att förstå. Exempel på detta kan vara ett åkeri som lägger till posten *Lastbilar* under *Materiella anläggningstillgångar*.

2 Normgivningen som sådan

2.1 Tidigare god redovisningssed

Den ”gamla” normgivningen som av de flesta företag kunde tillämpas till och med 2013 kan illustreras enligt följande:

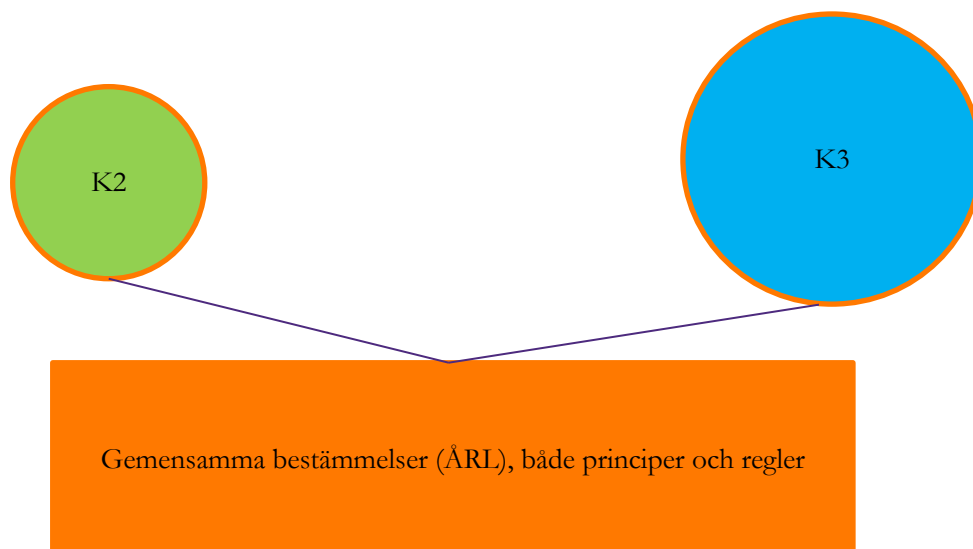

Redovisningsrådet (RR) översatte normer från IASB och anpassade till svenska förhållanden (RR 1-29). Dessa tillämpades framför att av svenska börsbolag fram till införandet av IFRS 2005. BFN anpassade ett antal av dessa rekommendationer till icke-noterade företag (varulager, leasing, inkomstskatt, materiella anläggningstillgångar och intäkter). Eftersom BFNs anpassning inte var komplett var det vanligt att företag "lånade" sätt att redovisa från RR trots att företaget tillämpade BFNAR. Ett vanligt exempel var byggföretag som tillämpade successiv vinstavräkning enligt RR 10. Detta var tillåtet och beskrevs bland redovisnings- och värderingsprinciperna i årsredovisningen.

Det innebär att normgivningen egentligen, lite förenklat, var en större och mindre version av samma sak. Grund för både RR och BFNAR, dvs. för all kompletterande normgivning i Sverige, var IFRS där RR var en översättning av den versionen av IFRS som fanns då, medan BFNAR innehöll viss anpassning av vissa RR till icke-noterade företag.

2.2 Normgivning enligt K-regelverken

Normgivningen i form av K3 och K2 kan sammanfattas enligt följande.

BFN anger att K3 och K2 utgör två separata regelverk som ska tillämpas var för sig. Till skillnad från den tidigare goda redovisningsseden är det därför inte tillåtet att hämta vägledning ("låna") från det andra regelverket. K3 och K2 skiljer sig dessutom åt genom att K3 har sin grund i den ekonomiska innebörden medan K2 har en grund i den legala innebörden. K3 är principbaserat med få uttryckliga regler medan K2 har delvis en grund som är principbaserad men innehåller också en stor mängd regler vilket gör att det i tillämpningen oftast blir regelbaserat.

K2 innehåller inga bestämmelser om koncernredovisning och därmed är det inte tillåtet att upprätta koncernredovisning enligt K2. Detta framgår av K2:s tillämpningsområde.

3 Vad som menas med principbaserat och regelbaserat

Det framgår ovan att K3 i stort är principbaserat och att K2 i stort är regelbaserat men många är osäkra på vad detta innebär.

Det framgår också ovan att det är bestämmelserna i ÅRL som är grunden för såväl K3 som K2, dvs. allt det som skrivs i K3 och K2 måste vara i överensstämmelse med ÅRL. Om bestämmelserna i ÅRL är ofullständiga kan K3 respektive K2 innebära att en tolkning görs av en viss bestämmelse i ÅRL. Det senare fallet benämns ofta ofullständiga lagregler och tolkningen kan vara principbaserat eller regelbaserat.

Vad är då skillnaden mellan principbaserat och regelbaserat? Tänk lite förenklat så här:

Du står vid en vägkorsning. Om det finns trafikljus så säger *regeln* att om det är grönt så kan du gå. Om du går när det är rött är det väldigt tydligt att du har brutit mot en regel.

Om det däremot inte finns någon ljussignal, som i det här exemplet symboliserar regeln, och inte heller något övergångsställe så gäller *principen* att du tittar om det kommer någon bil och går över gatan när det är fritt från bilar. Då gör du en bedömning av hur långt bort bilarna är och hur snabb du är med tanke på väglag, din kondition, hur mycket du har att bära på etc.

Principer ger således mer utrymme för tolkning och kräver individuell bedömning (går jag långsamt så att jag behöver ha längre avstånd till bilen som kommer eller är jag snabb och kan springa över gatan) än regeln där jag vet att är det rött så måste jag stanna kvar på trottoaren. Det kan vara svårare att bedöma om jag har följt principen eftersom min bedömning räknas in.

Låt oss belysa skillnaden mellan principer och regler med några exempel som kopplas in i K3 och K2.

3.1 Princip – eller regelbaserat i praktiken - nyttjandeperiod

Enligt 4 kap. 4 § ÅRL ska alla anläggningsstillgångar med begränsad nyttjandeperiod skrivas av systematiskt över denna period. Regeln är således att en avskrivning ska ske och den ska göras över nyttjandeperioden. ÅRL beskriver dock inte vad nyttjandeperioden är förutom att det finns en presumtionsregel för eget utvecklingsarbete och goodwill men dessa behandlas inte här.

I K3 p. 17.16 definieras att nyttjandeperioden är den tid tillgången förväntas vara tillgänglig för användning eller, när företaget använder en produktionsbaserad avskrivning, det antal tillverkade enheter som förväntas bli producerade med tillgången. I kommentaren till bestämmelsen beskrivs lite som företaget ska ta hänsyn till när nyttjandeperioden ska bestämmas. K3 anger dock ingen regel för hur lång en nyttjandeperiod kan vara utan det är företaget som gör en bedömning av nyttjandeperioden. Det innebär att samma maskin kan ha olika nyttjandeperiod i olika företag.

Även K2 har en allmän definition av nyttjandeperiod och den beskrivs i p. 10.20 som den tid som företaget avser att nyttja tillgången. Detta är en princip. I samma punkt finns hänvisning till att nyttjandeperioden även får bestämmas på annat sätt. Ett sådant sätt det som framgår av p. 10.23, dvs. att nyttjandeperioden för bland annat maskiner alltid får bestämmas till fem år. Detta är en regel som säger att oavsett hur länge företaget förväntar sig att nyttja tillgången så kan nyttjandeperioden alltid bestämmas till fem år. Det innebär att företaget egentligen inte behöver bestämma en nyttjandeperiod utan den sätts till fem år. Med denna specifika regel följer att företag inte kan hävda att man inte vill bestämma en nyttjandeperiod men ändra regeln från fem till sju år. Regeln säger fem år och då gäller den.

3.2 Princip – eller regelbaserat i praktiken - resultaträkning

Enligt 3 kap. 2 § ÅRL ska intäkter och kostnader i ett företag sammanfattas i den resultaträkning som återfinns i årsredovisningen. I bilaga till ÅRL finns en funktions- och en kostnadsindelad resultaträkning och ÅRL ger ett fritt val mellan dessa två uppställningsformerna. I 3 kap. 4 § ÅRL finns regler för hur anpassning av lagens uppställningsformer får göras och dessa är tämligen liberala, dvs. det är ganska fritt att ändra benämningar, slå ihop poster och dela upp i delposter.

Enligt K3 p. 5.2-3 får ett företag lägga till underrubriker och delresultat och ska dessutom göra det om det behövs med hänsyn till verksamhetens särskilda inriktning. Här finns således en stor flexibilitet att utforma resultaträkningen efter den verksamhet som bedrivs.

I K2 p. 4.4 anges precis vilka poster som får framgå i en resultaträkning och enligt punkt 4.5 är det enbart dessa som får användas.. Andra poster får inte läggas till och det är inte tillåtet att använda den funktionsindelade resultaträkningen. Enligt samma punkt är det dock tillåtet att anpassa de olika posterna om det bättre beskriver postens innehåll.

4 Är K3 helt principbaserat och K2 helt regelbaserat?

Grunden i båda dessa regelverket är ett antal principer som återfinns i K3 kap. 2 och K2 kap. 2. K3 är mer principbaserat än K2 men innehåller också ett antal regler. Både K3 och K2 har en regel som tillåter att varulager värderas till 97% av anskaffningsvärdet (vilket i grunden är en skatteregel) men i K3 gäller den enbart i juridisk person.

Exemplet med lättnadsregel om nyttjandeperiod på fem år är ett av många exempel på regler som finns i K2. Att utnyttja dessa regler, som i många fall är lättnadsregler är ofta frivilligt. Vissa lättnadsregler är dock tvingande, exempelvis regeln om att uppskjuten skatt inte får redovisas enligt K2. Detta är en uttrycklig förbudsregel.

Således, det är inte så att det ena regelverket bara innehåller principer och det andra bara regler men i och med att K2 innehåller så mycket regler kan skillnaden i tillämpning av ÅRL blir väldigt stor beroende på vilket regelverk som tillämpas och om ett företag använder de lättnadsregler som finns i K2.

5 Kontakt

Har du frågor, kontakta Magnus Bertius eller Eva Törning